

MOŽNOSTI ROZVOJA CYKLOTURISTIKY V MIKROREGIÓNE CEDRON – NITRAVA

Martin Mesároš, Regina Mišovičová

Abstract

The article is focused on the CEDRON – NITRAVA microregion, on evaluation of municipalities in terms of the possibilities of cycling tourism development and design of cycling routes in the microregion. Microregion offers suitable opportunities for cycling which can be combined with cultural-historical monuments and protected parts of nature. Microregion consists of 19 self-governments, 26 non-profit organizations, 20 business entities, 13 citizens and 2 budgetary organizations at present. The following criteria were used for evaluation of municipalities for cyclotourism: cycling transport and additional cycling infrastructure, occurrence of licensed cycling facilities, natural conditions of the territory, occurrence of attractions and negative (disturbing) elements of cycling transport. Due to the character of the municipalities of the microregion, the 8 cycling routes were designed mainly of a cognitive and relaxation character.

Keywords: bike trail, Microregion CEDRON – NITRAVA, criteria of evaluation, cyclotourism potential

Úvod

Súčasný hektický spôsob života čoraz častejšie núti ľudí hľadať únik od ich denných stereotypov. Snažia sa vymaniť spod neustáleho stresu trávením voľných chvíľ v kľudnom prostredí s intenzívnym prežívaním oddychu, zážitku, prípadne možnosťou získania nových vedomostí a informácií. Vhodnou aktivitou je cykloturistika, ktorá reprezentuje zdravý životný štýl. Bicykel sa stal od svojich počiatkov – pred viac ako 100 rokmi, vzrušujúcim dopravným prostriedkom. V dnešnej pretechnizovanej dobe a rozvinutom automobilizme sa používanie bicykla dostáva čoraz viac do popredia. Bicykel má mnoho výhod a je zároveň environmentálne čistým dopravným prostriedkom. Jeho využívanie na cykloturistiku zaznamenalo v ostatnom čase veľký rozmach. Známy francúzsky lekár J. Ruffier povedal: "Bicykel predstavuje vynález úplný a konečný. Bol vynájdený a nikdy nebude prekonaný". Bicykel je zároveň nástrojom slobody, pretože je vo svojom používaní univerzálny – dopravný prostriedok s ekonomickým, rekreačným (relaxačným) a športovým (kondičným) využitím.

Slovenská republika má priaznivé podmienky pre cykloturistiku. Vytvára ich nielen hustá sieť štátnych ciest I., II. a III. triedy, množstvo asfaltovaných účelových komunikácií, lesných a poľných ciest, turistických chodníkov, ale na

druhej strane prírodné, kultúrne a duchovné bohatstvo Slovenska vo forme prírodných pozoruhodností, chránených území, hradov, zámkov, múzeí a mnohých ďalších historických a kultúrnych pamiatok. Cykloturistika veľmi úzko súvisí s vidieckou turistikou a agroturistikou.

Budovanie cyklotrás a ich značenie v ostatných rokoch napreduje. Profesionálne sprístupňovanie tejto problematiky širokej verejnosti zabezpečuje Slovenský cykloklub (www.cykloklub.sk; Hlatký a kol., 2011). Certifikáciou zariadení ústretových pre cykloturistov sa zaoberá projekt s názvom „Vitajte cyklisti!“ (www.vitajtecyklisti.sk). Súčasťou vízie v Národnej stratégii rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike (Kolektív, 2015) je výrazné posilnenie cykloturistiky ako dôležitého segmentu cestovného ruchu s veľkým potenciálom najmä pre vidiecke oblasti, ich rozvoj, zvýšenie zamestnanosti a konkurencieschopnosti, teda ich trvalo udržateľný rozvoj. Základnou víziou Cyklostratégie je do roku 2020 dosiahnuť 10 %-ný podiel cyklistickej dopravy na celkovej dĺžbe dopravnej práce.

Cieľom príspevku je zhodnotiť obce mikroregiónu z hľadiska možností rozvoja cykloturizmu a navrhnuť cykloturistické trasy v mikroregióne CEDRON – NITRAVA využitím miestneho cykloturizmu, vidieckeho turizmu a agroturizmu v závislosti od prírodných podmienok územia.

Mikroregión CEDRON – NITRAVA poskytuje vhodné možnosti na cykloturistiku, ktoré možno kombinovať s kultúrne-historickými pamiatkami a chránenými časťami prírody. Patrí medzi MAS (miestnu akčnú skupinu) a využíva metódu LEADER (inovatívny prístup pre rozvoj vidieka). Ročne zorganizuje niekoľko desiatok podujatí, napr. v roku 2019 je ich spolu 66 rôzneho zamerania. Patrí tiež do Národnej siete rozvoja vidieka a mnohé obce mikroregiónu získali značku Certifikované ubytovania na vidieku (patrí pod gesciu Nitrianskeho samosprávneho kraja).

Materiál a metodika

Charakteristika mikroregiónu:

Vznik mikroregiónu CEDRON – NITRAVA sa viaže na rok 2000. Cieľom združenia obcí bolo rozvíjať spoluprácu, byť pripravený na realizáciu väčších investícií a napomáhať rozvíjať väčšie územie. Iniciatíva vznikla v obci Mojmírovce. V zmysle Zákona o obecnom zriadení č. 369/1990 Zb. podľa § 20, písmeno b), vzniklo Združenie obcí CEDRON (Cabaj – Čápor, Mojmírovce, Poľný Kesov, Svätoplukovo, Štefanovičová a Veľká Dolina). V roku 2005 vzniklo Záujmové združenie právnických osôb CEDRON. V roku 2007 bola prijatá zmena názvu a zmena právnej formy. Vznikol Mikroregión okolo CEDRONU v zmysle zákona č. 83/1990 Z. z. o združovaní občanov. V roku 2012 bola prijatá zmena názvu – Mikroregión CEDRON. Začiatkom roka 2014 začali prvé rokovania s partnermi z okresu Nové Zámky s cieľom vytvoriť silný, moderný a inteligentný

región využitím existujúceho ľudského, prírodného, historického aj materiálneho potenciálu. V roku 2015 boli prijaté nové obce (spolu 7) a zároveň bola schválená zmena stanov v zmysle Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020. V júli 2015 sa uskutočnilo zasadnutie Valného zhromaždenia MR CEDRON – NITRAVA, kde boli prijatí noví členovia z ďalších sektorov, boli konštituované nové orgány v zmysle Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020 a do stanov boli zapracované ďalšie aktuálne úpravy. V súčasnosti má Mikroregión CEDRON – NITRAVA 80 členov, z toho je 19 samospráv, 26 neziskových organizácií, 20 podnikateľských subjektov, 13 občanov a 2 rozpočtové organizácie (<https://www.cedronnitrava.sk>).

Mikroregión tvoria tieto obce: Bánov, Cabaj – Čápor, Černík, Jatov, Kmeťovo, Komjatice, Lipová, Michal nad Žitavou, Mojmírovce, Mojzesovo, Palárikovo, Poľný Kesov, Rastislavice, Štefanovičová, Šurany, Svätoplukovo, Úľany nad Žitavou, Veľká Dolina, Veľký Kýr patriace do okresov Nitra a Nové Zámky.

Charakteristika prírodných pomerov mikroregiónu:

Mikroregión CEDRON – NITRAVA sa nachádza v geomorfologickom podcelku Nitrianska pahorkatina. Rozpätie nadmorských výšok územia mikroregiónu je od 125 do 185 m n. m. V južných častiach oblasti je pôda tvorená černozemami, v severnejších častiach zase hnedozemami. Územie sa intenzívne využíva na poľnohospodárstvo, z pôvodných dubových porastov ostali len zvyšky v podobe hájov. Klimatické podmienky sú vhodné pre poľnohospodársku činnosť – priemerná teplota v januári sa pohybuje v rozmedzí 1 – 4 °C, v júli 18 – 20 °C. Priemerné zrážkové úhrny sú 600 – 700 mm ročne (Lapin a kol., 2002).

Flóru pahorkatinnej oblasti mikroregiónu zaradíme do oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvodu eupanónskej xerotermnej flóry (Eupannonicum) a okresu Podunajská nížina (Futák, 1980).

Územie je tvorené Podunajskou pahorkatinou, spadá do zoogeografickej provincie Vnútrokarpatskej znížiny, panónskej oblasti, juhoslovenského obvodu a dunajského okrsku pahorkatinového podokrsku (Čepelák, 1980). Z pohľadu novšieho členenia z hľadiska terestrického biocyklu územie spadá do priestoru zoogeografickej provincie stepí panónskeho úseku (Jedlička, Kalivodová, 2002). Z hľadiska limnického biocyklu spadá územie do pontokaspickej provincie, podunajského okresu stredoslovenskej časti (Hensel, Krno, 2002).

Územie je charakteristické zastúpením agrocenóz a refúgií listnatých lesov na spraši. Lužné lesy, vodné toky (rieka Nitra, Stará Nitra a miestne potoky, napr. potok Cedroň) a stojaté vody (rybník Fizeš, Čáporský rybník, Kesovský rybník, vodná nádrž Rastislavice) sú relatívne nízko zastúpené. Zastúpené sú zvyšky dubových lesov na spraši a typický biotop predstavuje ekoton (koridor) vo forme stromoradia trnkových kriačín (*Ligustro Prunetum*).

Zastúpené sú nasledovné živočíšne spoločenstvá: zoocenózy dubových lesov, zoocenózy spoločenstiev tečúcich a stojatých vôd, zoocenózy polí a zoocenózy ľudských sídiel (Hreško a kol., 2006).

Mikroregión predstavuje typ nížinnej polyfunkčnej krajiny s prevahou priemyselno-poľnohospodárskej funkcie. Diferencované prírodné podmienky a antropogénna činnosť podmienili vznik subtypu nížinnej pahorkatiny s kultúrnou stepou až lesostepou, prevažne s vidieckym osídlením a poľnohospodárskou funkciou a subtypu poriečnej rovinnej krajiny s kultúrnou stepou, s vysokým podielom mestských sídiel a technicko-konštrukčných prvkov s priemyselno-poľnohospodárskou a komunikačnou funkciou. Rovinná časť krajiny je s výnimkou malých lesných remíz a hájov odlesnená a premenená na vysoko produktívnu ornú pôdu (Hollý a kol., 1993). V území sa stretávajú dva významné vinohradnícke rajóny – Nitriansky a Žitavský vinohradnícky rajón. Na území regiónu sa vyskytuje potenciál termálnych prameňov a menšie zásoby nerastov – štrky, piesky, tehliarske hliny.

Metodický postup

Stanovenie potenciálu obcí pre cykloturizmus vychádza z požiadaviek cyklistov na cyklotrasy a mal by reflektovať podmienky a potenciál prostredia. Tento potenciál je možné vymedziť nasledovnými kritériami:

1. *cyklodopravná infraštruktúra*: cestná sieť, existujúce a budúce cyklotrasy vzájomne spájajúce sídla mimo zóny dopravy s prioritou bezpečnej jazdy na bicykli predovšetkým za účelom vykonávania bežných denných cyklociest (presun medzi sídlami, dochádzka do práce, dochádzka do sídiel, kondičné bicyklovanie a pod., sekundárne využívané aj pre cykloturistiku);
2. *doplňková cykloinfraštruktúra*: pozostáva zo súboru technických opatrení a súboru služieb pre cyklistov; medzi najvýznamnejšie prvky patria: stojany pre parkovanie bicyklov, cykloodpočívadlá, dobíjacie stanice pre elektrobicykle, stojany s veľkoplošnými mapami, informačné tabule, imidžové miesta, služby pre cyklistov: cyklopredajne a cykloservisy, požičovne a úschovne bicyklov, reštaurácie a ubytovacie zariadenia prispôbované potrebám cyklistov, resp. cykloturistov;
3. *stravovacie a ubytovacie zariadenia v obci*;
4. *výskyt licencovaných cyklozariadení*;
5. *prírodné podmienky územia*;
6. *výskyt atraktivít z pohľadu cestovného ruchu prírodného, kultúrneho a historického charakteru, výskyt športových a rekreačných zariadení*;
7. *výskyt negatívnych (rušivých) prvkov, ktoré ovplyvňujú možnosti rozvoja cykloturistiky, napr. diaľnica alebo frekventované cesty, skládky odpadov, kvalita životného prostredia a pod.*

Zhodnotenie zastúpenia jednotlivých kritérií môže slúžiť ako podklad pre

návrh cyklotrás v mikroregióne na jednej strane, alebo návrh na zlepšenie infraštruktúry obcí pre rozvoj cykloturizmu na strane druhej.

Problematicou navrhovania cyklotrás sa venujeme od riešenia diplomovej práce (Mesároš, 2012) od r. 2012, v rámci ktorej boli navrhnuté 3 cyklotrasy a pokračujeme v rámci rigorózskej práce, v ktorej je navrhnutých 5 cyklotrás. Pri ich návrhu sa brala do úvahy kombinácia viacerých kritérií – cyklodopravná infraštruktúra, prírodné podmienky územia, atraktivity v území, služby pre cyklistov.

Metodický postup je možné zhrnúť do nasledovných krokov:

1. štúdium odbornej literatúry, podkladov, informácií a máp, ktoré súvisia s danou problematikou, voľba kritérií pre stanovenie potenciálu obcí na cykloturizmus;
2. predbežný návrh lokalít do cyklotrasy podľa zvolených kritérií – prírodné podmienky, kultúrne, historické, ekologické, príp. environmentálne zaujímavosti;
3. príprava na terén – materiálna (kontrola a servis bicykla) a fyzická (zvyšovanie fyzickej kondície);
4. predbežná rekognoskácia terénu – bicyklom po vybraných obciach mikroregiónu CEDRON – NITRAVA na základe navrhnutého plánu a zvolených kritérií;
5. terénne mapovanie – jazda na bicykli po navrhovaných cyklotrasách, záznam jednotlivých údajov o trase (dĺžka trasy, náročnosť trasy, vzdialenosť medzi zastávkami), zhodnotenie podmienok pre rozvoj agroturizmu a vidieckeho turizmu, tvorba fotodokumentácie, riadený rozhovor so starostami obcí o možnostiach rozvoja cykloturistiky v ich obci a pohovor s potencionálnymi prevádzkovateľmi cykloturizmu;
6. spracovanie získaných podkladov do textovej, grafickej a tabuľkovej podoby; vizualizácia a výškový profil cyklotrás bol vytvorený v programe Eagle software Cyklotrasy.

Výsledky

Mikroregión CEDRON – NITRAVA možno charakterizovať ako územie intenzívne poľnohospodársky využívané, s rozvinutou cestnou a železničnou sieťou, reliéfom prevažne rovinatého až pahorkatinného charakteru, ktorý sa pohybuje v rozmedzí 119 až 220 m n. m.

Potenciál obcí pre cykloturizmus

Potenciál obcí pre cykloturizmus hodnotený podľa zvolených kritérií je rovnaký v niekoľkých atribútoch týkajúcich sa technického zabezpečenia cyklotrás. Všetkým obciam mikroregiónu chýbajú cyklotrasy, výnimku tvorí iba

jedna doposiaľ existujúca cyklotrasa čiastočne prechádzajúca cez mikroregión, ktorá vedie obcami Nitra, Štefanovičová, Dolné Krškany, Mojmírovce, Cabaj, Cabaj – Čápor, Branč, Poľný Kesov, Svätoplukovo, Veľké Janíkovce. Na pravej strane hrádze rieky Nitra vedie magistrála cyklotrasy Nitra, Nové Zámky, Komoča (Hlatký a kol., 2015). Plánovaná je jedna cyklotrasa cez obec Úľany nad Žitavou spájajúca mestá Nitra a Nové Zámky s dĺžkou približne 36 km. Dokončiť by sa mala najneskôr v roku 2019 (<http://www.ulanynadzitavou.sk>).

Ďalej v mikroregióne chýbajú služby pre cyklistov a úplne absentujú licencované cyklozariadenia. Ani jedno zariadenie v regióne nemá certifikáciu „Vitajte cyklisti“. Doplnkové služby ako stravovacie a ubytovacie zariadenia nie sú prispôbené cyklistom. Úplne absentujú v šiestich obciach, v 11 obciach chýbajú ubytovacie zariadenia (tab. 1).

Mikroregión je bohatý na kultúrohistorické a prírodné zaujímavosti, rekreačné objekty. Medzi *prírodné zaujímavosti* patrí prírodný ostrov Sihoľ vytvorený ramenami rieky Nitra, ktorý sa nachádza v obci Bánov. Lokalita je okrem iného zaujímavá lužným lesom. Cez obec tečie potok Chrenovka – prírodná pamiatka (PP) so 4. stupňom ochrany. V obci Komjatice sa nachádza chránený kaštieľsky park s rozlohou 64 929 m², prírodná rezervácia (PR) Torozlín s výskytom viacerých chránených živočíšnych druhov. Okrem toho sú v obci štrkoviská a rybníky vhodné na rekreačné účely. V obci Michal nad Žitavou je PR Žitavský luh s výmerou 75 ha, ktorá bola vyhlásená v roku 1980. Širšie územie rezervácie je navrhované ako Chránené vtáčie územie (CHVÚ) v rámci európskej sústavy NATURA 2000. Naň priamo nadväzuje pôvodný tok rieky Žitava, ktorý bol vyhlásený za prírodnú pamiatku rieky Žitavy. V obci Poľný Kesov je lesopark, ktorý bezprostredne susedí s areálom termálneho kúpaliska a je spojený s históriou rodiny Huňadyovcov. V k. ú. mesta Šurany sa nachádzajú vzácne Šurianske slaniská, ktoré sú od roku 2004 zaradené do európskej sústavy chránených území NATURA 2000 pod názvom Územie európskeho významu Šurianske slaniská a PR Čierna voda s lužnými lesmi. V obci Veľký Kýr je zaujímavá vzácna gaštanová aleja. V obci Veľká Dolina sa nachádza chránený strom brest vŕzový (*Ulmus laevis* Pall.) s obvodom kmeňa 356 cm. Je chránený ako významný exemplár z hľadiska kultúrneho, historického, vedeckého a krajínovotvorného. Bažantnica v obci Palárikovo bola založená v roku 1752 grófom Františkom Károlyim. Palárikovské lúky tvoria nížinné a podhorské kosné lúky, vnútrozemské slaniská a slané lúky a chránené druhy európskeho významu pichliač úzkolistý (*Cirsium brachycephalum*) a kunka červenobruchá (*Bombina bombina*) (<https://www.cedronnitrava.sk>).

Tab. 1: Hodnotenie potenciálu obcí mikroregiónu CEDRON – NITRAVA pre cykloturizmus

Table 1: Evaluation of the potential of municipalities of the CEDRON - NITRAVA Microregion for cyclotourism

Obce	Vybavenosť									Poznámka
	CT	UZ	SZ	CI	RZ	PZ	KHZ	ŠZ	A	
Bánov			•		•	••	•	•	•	cesty III. triedy, okres NZ
Cabaj – Čápor	•	•	•				••	•	•	cesty II. a III. triedy, okres NR
Černík			•				•		•	cesty III. triedy, okres NZ
Jatov							••		•	cesty I. a III. triedy, okres NZ
Kmeťovo						•	•			cesty III. triedy, okres NZ
Komjatice			•			•••	•••	•	•	cesty I. a III. triedy, okres NZ
Lipová							••		•	cesty III. triedy, okres NZ
Michal nad Žitavou						••	•		•	cesty III. triedy, okres NZ
Mojmírovce	•	•	•		•	•	•••	•	•	cesty III. triedy, okres NR
Mojzesovo							••		•	cesty III. triedy, okres NZ
Palárikovo		•	•		••	•••	•••		•	cesty III. triedy, okres NZ
Poľný Kesov	•	•	•		•	•		•	•	cesty III. triedy, okres NR
Rastislavice		•	•				•	•	•	cesty III. triedy, okres NZ
Štefanovičová	•	•	•				•	•	•	cesty III. triedy, okres NR
Šurany		•	•		•	••	••		•	cesty III. triedy, okres NZ
Svätoplukovo	•	•	•				••	•	•	cesty III. triedy, okres NR
Ťľany nad Žitavou							••		•	cesty III. triedy, okres NZ
Veľká Dolina			•			•	•	•	•	cesty III. triedy, okres NR
Veľký Kýr			•			•	•		•	cesty I. a III. triedy, okres NZ

Vysvetlivky: CT – cyklotrasy, UZ – ubytovacie zariadenia, SZ – stravovacie zariadenia, I – cykloinfraštruktúra, RZ – rekreačné zariadenia, PZ – prírodné zaujímavosti, KHZ – kultúrne a historické zaujímavosti, ŠZ – športové zariadenia, A – akcie, atrakcie

Kultúrno-historické objekty sú zastúpené početne, napr. v obci Veľký Kýr je ulička vínnych domčekov. Unikátni tohto územia sú kaštieľ v Mojmirovciach a v Palárikove. Park Mojmirovce je tiež národnou kultúrnou pamiatkou (NKP), má rozlohu 4,2 ha, dva platany javorolisté (*Platanus × acerifolia*), ale najvzácnejší je jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), solitér považovaný za genofond svojho druhu v rámci Slovenska. Región zahŕňa aj menšie kaštiele a kúrie, ktoré sú tiež výnimočné, napr. Wágnerov kaštieľ v časti Cabaj, kaštieľ v Bánove, kaštieľ v obci Michal nad Žitavou. Architektonické umenie je výrazne vidieť na kostoloch, napr. rímskokatolícky Kostol sv. Vendelína v Jatove, ktorý má neobvyklú architektúru, kostol svätej Alžbety v Komjaticiach, kostol sv. Ladislava v Mojmirovciach. Drobné múzeá sa nachádzajú tiež v obciach Rastislavice, Mojmirovce a Cabaj – Čápor v podobe pamätných izieb. Ortodoxná synagóga v Šuranoch (národná kultúrna pamiatka) patrí medzi skvosty synagogálnej architektúry na Slovensku. Lokalita Zámeček sa nachádza na okraji obce Nitriansky Hrádok (časť mesta Šurany). Táto lokalita patrí k najbohatším archeologickým náleziskám v strednej Európe. Do obce Jatov patrí zvláštna stavba – pohrebná Kaplnka sv. Vendelína. Na území obce Štefanovičová sa nachádza 100-ročná kaplnka postavená v roku 1916 ruskými vojenskými zajatcami. V obci Veľká Dolina sa nachádza historická drevená zvonica.

K *rekreačným zariadeniam* patria termálne kúpalisko v obci Poľný Kesov, ktoré disponuje kvalitnou termálnou vodou s uvoľňujúcimi a liečebnými vlastnosťami, rekreačné zariadenie Tona Šurany. Wellness centrá sa nachádzajú v obciach Poľný Kesov, Mojmirovce a Palárikovo.

Športové zariadenia sa nachádzajú v obciach Komjatice (paintballová zóna), v obci Mojmirovce je športová strelnica, kolkáreň sa nachádza v obci Cabaj – Čápor. Ihriská futbalové a školské sú v obciach Cabaj – Čápor (4), Svätoplukovo (2), Mojmirovce (3), Veľká Dolina (1), Štefanovičová (1), Poľný Kesov (1), Rastislavice (1), volejbalové ihriská (2) sú v Mojmirovciach. Tenisové kurty sú v obci Mojmirovce.

V obciach mikroregiónu sú bohato zastúpené atraktivity kultúrohistorického, rekreačného a športového zamerania, avšak úplne u nich absentuje základná cykloinfraštruktúra. V rámci doplnkovej infraštruktúry sa vo väčšine obcí nachádzajú stravovacie a ubytovacie zariadenia, pričom tieto nie sú prispôbené potrebám cyklistov. Práve tu je priestor na zlepšenie.

Návrh cyklotrás v mikroregióne CEDRON – NITRAVA

V rámci diplomovej a rigorózneho práce boli pre mikroregión navrhnuté cyklotrasy (spolu osem), ktoré využívajú potenciál jednotlivých obcí. V diplomovej práci (Mesároš, 2012) boli navrhnuté 3 trasy zamerané na spoznávanie prevažne severnej časti mikroregiónu.

Trasa č. 1: „Spoznávanie mikroregiónu Cedron“ má nasledovné parametre:

- dĺžka trasy: 53,27 km;
- minimálna nadmorská výška: 124 m n. m. v úseku Rastislavice;
- maximálna nadmorská výška: 184 m n. m. v úseku Cabaj – Čápor – Pereš;
- prevýšenie: 60 m;
- povrch trasy: asphalt, cesta I., II. a III. triedy;
- náročnosť trasy: ťažká (vzhľadom na dĺžku trasy).

Vedenie trasy:

Cabaj – Čápor (0 km, 150 m n. m.) – Pereš (3,7 km, 150 m n. m.) – Riegler (6,16 km, 158 m n. m.) – Bačala (8,59 km, 130 m n. m.) – Veľká Dolina (10,45 km, 135 m n. m.) – Poľný Kesov (17,72 km, 127 m n. m.) – Rastislavice (20,95 km, 124 m n. m.) – Poľný Kesov (24,18 km, 127 m n. m.) – Štefanovičová (27,5 km, 135 m n. m.) – Dolný Taráň (30,27 km, 140 m n. m.) – Horný Taráň (33,07 km, 150 m n. m.) – Štefanovičová (36,4 km, 135 m n. m.) – Mojmírovce (42,68 km, 135 m n. m.) – Svätoplukovo (45,66 km, 140 m n. m.) – Ranč Nové Sedlo (47,02 km, 158 m n. m.) – Cabaj – Čápor (49,32 km, 150 m n. m.).

Zaujímavosti trasy:

- Cabaj – Čápor: kaštieľ z konca 18. storočia, Salaš Cabaj;
- Veľká Dolina: chránený strom – brest väzový, nový kostol;
- Mojmírovce: NKP kaštieľ Mojmírovce a Mojmírovský park, Pomník padlým, 2 artézske studne – pri Gábrišovi a pri Kamenickom;
- Poľný Kesov: termálne kúpalisko, chatová osada – súčasť termálneho kúpaliska, penzión Emília;
- Ranč Nové Sedlo – detské ihrisko, rôzne druhy zvierat (kone, ovce, zajace, atď.).

Trasa č. 2: „Spoznávanie severnej časti mikroregiónu Cedron“ má tieto základné údaje:

- dĺžka trasy: 21,16 km;
- minimálna nadmorská výška: 130 m n. m. v úseku Bačala;
- maximálna nadmorská výška: 184 m n. m. v úseku Cabaj – Čápor – Pereš;
- prevýšenie: 54 m;
- povrch trasy: asphalt, cesta I., II. a III. triedy;
- náročnosť trasy: stredne ťažká.

Vedenie trasy:

Cabaj – Čápor (0 km, 150 m n. m.) – Pereš (3,7 km, 150 m n. m.) – Riegler (6,16 km, 158 m n. m.) – Bačala (8,59 km, 130 m n. m.) – Veľká Dolina (10,45 km, 135 m n. m.) – Mojmírovce (14,52 km, 135 m n. m.) – Svätoplukovo (17,5 km, 140 m

n. m.) – Ranč Nové Sedlo (18,86 km, 158 m n. m.) – Cabaj-Čápor (21,16 km, 150 m n. m.).

Zaujímavosti trasy:

- Cabaj – Čápor: kaštieľ z konca 18. storočia, salaš Cabaj;
- Veľká Dolina: chránený strom – brest vŕzový, nový kostol;
- Mojmirovce: NKP kaštieľ Mojmirovce a Mojmirovský park; Pomník padlým, 2 artézske studne – pri Gábrišovi a pri Kamenickom;
- Ranč Nové Sedlo – detské ihrisko, rôzne druhy zvierat (kone, ovce, zajace, atď.).

Trasa č. 3: „Spoznávanie južnej časti mikroregiónu Cedron“ má nasledovné základné údaje:

- dĺžka trasy: 12,12 km;
- minimálna nadmorská výška: 124 m n. m. v úseku Rastislavice;
- maximálna nadmorská výška: 153 m n. m. v úseku Horný Taráň;
- prevýšenie: 29 m;
- povrch trasy: asphalt, cesta II. a III. triedy;
- náročnosť trasy: ľahká.

Vedenie trasy:

Rastislavice (0 km, 124 m n. m.) – Poľný Kesov (3,23 km, 127 m n. m.) – Štefanovičová (6,55 km, 135 m n. m.) – Dolný Taráň (9,32 km, 140 m n. m.) – Horný Taráň (12,12 km, 150 m n. m.)

Zaujímavosti trasy:

- Poľný Kesov: termálne kúpalisko, chatová osada – súčasť termálneho kúpaliska, penzión Emília.

V rámci rigorózneho práce bolo pre mikroregión navrhnutých päť cyklotrás s poznávacou a rekreačnou náplňou. Na trase sa nachádzajú kultúrohistorické pamiatky a chránené časti prírody.

Trasu č. 4: „Spoznávanie mikroregiónu CEDRON – NITRAVA z juhu na východ“ charakterizujú tieto základné údaje:

- dĺžka trasy: 85,26 km;
- minimálna nadmorská výška: 112 m n. m. v úseku Komjatice;
- maximálna nadmorská výška: 148 m n. m. v úseku Palárikovo;
- prevýšenie: 36 m;
- povrch trasy: asphalt, cesta I. II. a III. triedy;
- náročnosť trasy: ťažká (vzhľadom na dĺžku trasy).

Vedenie trasy:

Palárikovo (0 km, 116 m n. m.) – Čiky (3,35 km, 116 m n. m.) – Kopec (6,18 km, 120 m n. m.) – Bánov (11,38 km, 120 m n. m.) – Šurany (16,48 km, 123 m n. m.) – Lipová (19,13 km, 120 m n. m.) – Šurany (21,78 km, 123 m n. m.) – Úľany nad Žitavou (25,89 km, 126 m n. m.) – Malá Máňa (31,51 km, 130 m n. m.) – Kmeťovo (34,55 km, 133 m n. m.) – Michal nad Žitavou (36,58 km, 136 m n. m.) – Kmeťovo (38,61 km, 133 m n. m.) – Malá Máňa (41,65 km, 130 m n. m.) – Mojzesovo (45,43 km, 124 m n. m.) – Černík (48,07 km, 125 m n. m.) – Komjatice (52,95 km, 130 m n. m.) – Veľký Kýr (57,03 km, 131 m n. m.) – Komjatice (61,12 km, 130 m n. m.) – Rastislavice (68,13 km, 124 m n. m.) – Jatov (71,61 km, 116 m n. m.) – Tvrdošovce (76,30 km, 118 m n. m.) – Čiky (80,82 km, 116 m n. m.) – Palárikovo (85,26 km, 116 m n. m.).

Zaujímavosti trasy:

- Palárikovo: kaštieľ, chránený anglický park, vodárenská veža, bažantnica, PR Palárikovské lúky;
- Bánov: rímskokatolícky kostol sv. Michala archanjela z roku 1842;
- Šurany: Archeopark – Zemné hradište Zámeček, Hrádocká venuša, Synagóga z roku 1916, CHA Šuranské slaniská, PR Čierna voda;
- Lipová: rímskokatolícky kostol Sedembolestnej Panny Márie z roku 1871, Neogotický kaštieľ z roku 1903;
- Úľany nad Žitavou: rímskokatolícky kostol sv. Martina z roku 1781, pôvodná baroková kaplnka rozšírená v roku 1909, CHVÚ Žitavský luh;
- Kmeťovo: rímskokatolícky kostol Ružencovej Panny Márie;
- Michal nad Žitavou: rímsko-katolícky rokokový kostol z r. 1778;
- Mojzesovo: rímskokatolícky barokový kostol z 18. storočia, socha Ježiša Krista;
- Černík: neobarokový rímskokatolícky kostol z roku 1864 prestavaný v roku 1946, socha sv. Jána, socha sv. Urbána;
- Komjatice: 200-ročný platan javorolistý, chránený kaštieľsky park, PR Torozlín,
- Veľký Kýr: kostol povýšenia sv. Kríža z roku 1768, kaplnka sv. Trojice z r. 1793;
- Rastislavice: obecné múzeum;
- Jatov: rokoková kaplnka na cintoríne z r. 1760, klasicistická kúria z 19. storočia.

Trasa č. 5: „Spoznávanie mikroregiónu CEDRON – NITRAVA od centrálnej časti na juh“ má nasledovné základné údaje:

- dĺžka trasy: 27,14 km;
- minimálna nadmorská výška: 112 m n. m. v úseku Komjatice;
- maximálna nadmorská výška: 148 m n. m. v úseku Palárikovo;

- prevýšenie: 36 m;
- povrch trasy: asfalt, cesta I., II. a III. triedy;
- náročnosť trasy: stredne ťažká.

Vedenie trasy:

Veľký Kýr (0 km, 131 m n. m.) – Komjatice (4,09 km, 130 m n. m.) – Rastislavice (11,1 km, 124 m n. m.) – Jatov (14,58 km, 116 m n. m.) – Tvrdošovce (19,27 km, 118 m n. m.) – Čiky (23,79 km, 116 m n. m.) – Palárikovo (27,14 km, 116 m n. m.).

Zaujímavosti trasy:

- Veľký Kýr: kostol povýšenia sv. Kríža z roku 1768, kaplnka sv. Trojice z roku 1793;
- Komjatice: 200-ročný platan javorolistý, chránený kaštieľsky park, PR Torozlín;
- Rastislavice: obecné múzeum;
- Jatov: rokoková kaplnka na cintoríne z roku 1760, klasicistická kúria zo začiatku 19. storočia;
- Palárikovo: kaštieľ, chránený anglický park, vodárenská veža, bažantnica, PR Palárikovské lúky.

Trasa č. 6: „Spoznávanie juhovýchodnej časti mikroregiónu CEDRON – NITRAVA“ má tieto základné údaje:

- dĺžka trasy: 17,25 km;
- minimálna nadmorská výška: 119 m n. m. v úseku Bánov;
- maximálna nadmorská výška: 127 m n. m. v úseku Lipová;
- prevýšenie: 8 m;
- povrch trasy: asfalt, cesta III. triedy;
- náročnosť trasy: ľahká.

Vedenie trasy:

Černík (0 km, 125 m n. m.) – Mojzesovo (2,64 km, 124 m n. m.) – Ondrchovej (7,19 km, 125 m n. m.) – Lipová (9,49 km, 120 m n. m.) – Šurany (12,14 km, 123 m n. m.) – Bánov (17,25 km, 120 m n. m.).

Zaujímavosti trasy:

- Černík: neobarokový rímskokatolícky kostol z roku 1864 prestavaný v roku 1946, socha sv. Jána, socha sv. Urbána;
- Mojzesovo: rímskokatolícky barokový kostol zo začiatku 18. storočia, socha Ježiša Krista;
- Lipová: rímskokatolícky kostol Sedembolestnej Panny Márie z roku 1871, neogotický kaštieľ z roku 1903;

- Šurany: archeopark – Zemné hradište Zámeček, Hrádocká venuša, Synagóga z roku 1916, CHA Šuranské slaniská, PR Čierna voda,
- Bánov: rímskokatolícky kostol sv. Michala archanjela z roku 1842.

Trasa č. 7: „Spoznávanie východnej časti mikroregiónu CEDRON – NITRAVA“ má tieto základné údaje:

- dĺžka trasy: 14,8 km;
- minimálna nadmorská výška: 123 m n. m. v úseku Šurany;
- maximálna nadmorská výška: 136 m n. m. v úseku Michal nad Žitavou;
- prevýšenie: 13 m;
- povrch trasy: asphalt, cesta II. a III. triedy;
- náročnosť trasy: ľahká.

Vedenie trasy:

Michal nad Žitavou (0 km, 136 m n. m.) – Kmeťovo (2,03 km, 133 m n. m.) – Malá Máňa (5,07 km, 130 m n. m.) – Úľany nad Žitavou (10,7 km, 126 m n. m.) – Šurany (14,8 km, 123 m n. m.).

Zaujímavosti trasy:

- Michal nad Žitavou: rímsko-katolícky rokokový kostol z r. 1778;
- Kmeťovo: rímskokatolícky kostol Ružencovej Panny Márie;
- Úľany nad Žitavou: rímskokatolícky kostol sv. Martina z roku 1781, pôvodná baroková kaplnka rozšírená v roku 1909, CHVÚ Žitavský luh;
- Šurany: Archeopark – Zemné hradište Zámeček, Hrádocká venuša, Synagóga z roku 1916, CHA Šuranské slaniská, PR Čierna voda.

Trasa č. 8: „Spoznávanie centrálnej časti mikroregiónu CEDRON – NITRAVA“ je charakteristická týmito základnými údajmi:

- dĺžka trasy: 26,5 km;
- minimálna nadmorská výška: 124 m n. m. v úseku Rastislavice;
- maximálna nadmorská výška: 148 m n. m. v úseku Komjatice;
- prevýšenie: 24 m;
- povrch trasy: asphalt, cesta I. a III. triedy;
- náročnosť trasy: stredne ťažká.

Vedenie trasy:

Rastislavice (0 km, 124 m n. m.) – Poľný Kesov (3,52 km, 126 m n. m.) – Štefanovičová (6,54 km, 133 m n. m.) – Branč (12,39 km, 131 m n. m.) – Veľký Kýr (15,4 km, 131 m n. m.) – Komjatice (19,49 km, 130 m n. m.) – Rastislavice (26,5 km, 126 m n. m.).

Zaujímavosti trasy:

- Komjatice: chránený kaštieľsky park v s rozlohou 64 929 m² s unikátnymi 150-ročnými borovicami (so stopami po vojenských ostreľovačoch 2. svetovej vojny), Strom roka 2012 – viac ako 138-ročný platan javorolistý (*Platanus acerifolia*) – najmohutnejší strom v strednej Európe, PR Torozlín s výskytom viacerých chránených živočíšnych druhov, baroková kalvária z 2. polovice 18. storočia a neskorobarokový kaštieľ z polovice 18. storočia prestavaný v historizujúcom slohu v roku 1872, štrkoviská vhodné na kúpanie a rybolov;
- územie je charakteristické intenzívne využívanou poľnohospodárskou krajinou s veľkoblokovými poľami, vinohradmi, záhradami s úzkopásovými záhumienkami.

Diskusia

Cykloturistika je jednou z najzaujímavejších možností spoznávania krajiny. Táto oblasť poskytuje príležitosti pre mnohých vidieckych obyvateľov v rôznych službách pre cestovný ruch. Sú mnohé obce, v ktorých je možné prednostne využiť existujúce objekty služieb cestovného ruchu alebo objekty, ktoré stratili svoje pôvodné poslanie a je ich možné zrekonštruovať a využiť pre cykloturizmus.

Starosta obce Poľný Kesov poukazoval na veľmi dobrý stav turizmu ako takého, ale nedalo sa to povedať už o cykloturizme. Z našich prieskumov sa s týmto stavom nemôžeme stotožniť, nakoľko tadiaľto doposiaľ nevedie žiadna cyklotrasa a nenachádza sa tu ani žiadne zariadenie podporujúce cyklistov. Nachádza sa tu penzión Emília a jedno termálne kúpalisko Nitrava. Je jediné svojho druhu v okrese Nitra, čo v konečnom dôsledku vedie k mnohým negatívam, napr. neadekvátna suma za vstupné vzhľadom na ponuku služieb (len jeden bazén na plávanie, bazén pre deti do 5 rokov, relaxačný bazén a bazén s extra teplou vodou). Vhodnými službami by mohlo byť dobudovanie ubytovania priamo v areáli, športové aktivity, ako napr. tenis, volejbal, alebo chytanie rýb. V areáli sa nachádza chovný rybník, na ktorom sa dajú chytať ryby, samozrejme za poplatok. Návštevnosť kúpaliska má klesajúcu tendenciu, služby stagnujú. Záujem zo strany turistov by sa mohol zvýšiť vybudovaním ďalších bazénov, športových stredísk, k zníženiu cien a v konečnom dôsledku aj vybudovaním cyklotrasy a získanie certifikátu „Vitajte cyklisti!“.

Starosta obce Mojmírovce si je vedomý rezerv nielen v oblasti absentujúcej cykloturistiky, ale turizmu ako takého. V obci sa nachádza kaštieľ, ktorý je súčasťou chráneného areálu. Turisti tu majú možnosť vidieť starú fontánu, taktiež množstvo ručne vyrezávaných drevených figurín. Kaštieľ je rozdelený na dve časti na „starý“ a „nový“, ktorý vznikol z koniarne. Uplatnenie má hlavne u firiem a spoločností, ktoré ho využívajú na rôzne druhy aktivít. K ďalším ponukám kaštieľa patrí strelnica, bazén, biliard, ihriská na minigolf, tenis a plážový volejbal. Pozitívne je, že turisti tu majú možnosť aktivít v exteriéri kaštieľa, napr. šach v

ľudskej veľkosti a detské ihrisko, ktoré sú z ručne vyrezávaného dreva. Samotná obec Mojmírovce má bohatú históriu. Spomínaný kaštieľ stojí na panstve grófa I. Huňadyho, na počesť ktorého sa konali dňa 22. mája 1814 prvé konské dostihy v Uhorsku. Ďalej sa tu nachádzajú tri pramene, z ktorých je jeden pri Gábrišovi, druhý pri Kamenickom a tretí na Hlavnej č. 943. Hlbšie a ďalej od okrajov panví sú termálne stredne- až silno mineralizované slané vody.

Pri prejazde z obce Cabaj – Čápor do obce Svätoplukovo sa na ľavej strane nachádza Ranč – Nové sedlo, ktorý je jednoduchou stavbou z dreva, bez okolitej „civilizácie“. Jazda na koni je k dispozícii aj pre návštevníkov rôznych vekových kategórií. Súčasťou areálu je reštaurácia, ihrisko, rybník bez možnosti voľného lovu rýb. Ranč má obmedzenú propagáciu, vedľa o ňom prevažne miestni obyvatelia. Okolo ranča nevedie žiadna cyklotrasa, infraštruktúra pre cyklistov je nedostatočná, napr. zlá prístupová cesta, žiadne stojany na bicykle.

Vhodným príkladom rozvoja cestovného ruchu, ako aj cykloturizmu a vidieckeho turizmu, je nápad podnikateľa z obce Cabaj – Čápor, ktorý vybudoval slovenský salaš na hlavnom cestnom ťahu z Nitra do Šale. Tu si turista môže zakúpiť typické slovenské jedlá, napr. bryndzové halušky a taktiež sa tu môže ubytovať v prístavnom penzióne. Z hľadiska reklamy je umiestnený vhodne. Na cyklistu sa pri stavbe tohto salaša myslelo len z časti, nakoľko sa tu nachádza len stojan na bicykel na odloženie bicykla bez možnosti jeho pozorovania z reštaurácie.

Záver

Slovensko je stredoeurópska krajina s nevyužitými možnosťami, najmä z hľadiska cestovného ruchu, osobitne cykloturizmu. Má vhodné geografické podmienky, nachádza sa tu množstvo prírodných krás i kultúrnych pamiatok. Vidiek je zdrojom oddychu, rekreácie, materiálnych i kultúrnych hodnôt pre turistov. Cykloturizmus je odvetvím, ktoré je schopné získať financie pre obec, a tým aj pre štát. Táto forma cestovného ruchu nadmerne nezaťažuje životné prostredie, vytvára pracovné príležitosti a prispieva k sociálno-ekonomickému rozvoju vidieka. Nevyžaduje veľké investície do výstavby nových objektov, čím nedochádza k veľkému záberu lesnej a poľnohospodárskej pôdy.

Navrhnuté cyklotrasy v mikroregióně CEDRON – NITRAVA môžu pomôcť rozvoju cykloturistiky v kombinácii s nasledovnými opatreniami: ponúknuť služby, požičovne športových potrieb, bicyklov (napr. Športový areál Mojmírovce); hľadať finančné zdroje (dotácie, sponzorov, dary, nadácie, eurofondy) a účelne ich využiť, či už na rekonštrukciu cestnej komunikácie, alebo na omladenie chátrajúcich budov; vytvoriť možnosti zamestnať sa, čím sa zvýši morálka a zníži nezamestnanosť danej samosprávy; obnoviť architektúru, pamiatky a zvyky v jednotlivých obciach; rekonštruovať infraštruktúru pre cykloturizmus, keďže niektoré miestne komunikácie nie sú v dobrom stave.

Z hľadiska rozvoja cykloturistiky by snahou mikroregiónu CEDRON – NITRAVA malo byť získanie certifikátu „Vitajte, cyklisti!“. Cieľom certifikácie je vytvoriť sieť turistických zariadení a služieb, ktoré sú prispôsobené potrebám cyklistov a cykloturistov a tým podporiť cyklistickú dopravu a cykloturizmus na Slovensku. Ocenenie sa vydáva na základe oslovenia akreditovaného hodnotiteľa vo svojom regióne, ktorý žiadateľa osobne navštívi a zistí, či spĺňa potrebné kritériá. Ocenenie v celom mikroregióne CEDRON – NITRAVA nezískalo ešte žiadne turistické zariadenie.

Podakovanie

Táto publikácia vznikla vďaka podpore v rámci operačného programu Výskum a inovácie pre projekt: Zmierňovanie rizík vývoja vidieckej krajiny a zvyšovanie jej odolnosti voči zmene klímy posilňovaním ekosystémových funkcií a služieb.

Literatúra

- ČEPELÁK, J. 1980. Živočíšne regióny. In Mazúr, E. (red.), *Atlas Slovenskej socialistickej republiky*. Bratislava: SÚGK SAV, 1980. s. 88.
- FUTÁK, J. 1980. Fytogeografické členenie. In Mazúr, E. (red.), *Atlas Slovenskej socialistickej republiky*. Bratislava: SÚGK SAV, 1980. s. 88.
- HENSEL, K. – KRNO, I. 2002. Zoogeografické členenie: limnický biocyklus. In Hrnčiarová, T. (red.), *Atlas krajiny SR*. Bratislava: MŽP SR, Banská Bystrica: SAŽP, 2002. s. 118.
- HLATKÝ, J. a kol. 2011. *Chceme cyklotrasu ako na to?* Dostupné na internete: http://www.kst.sk/images/stories/2012/Vykonavacie_predpisy/Chceme_cyklotrasu_ako_na_to.pdf
- HLATKÝ, J. a kol. 2015. *Stratégia rozvoja cyklotrás a cyklodopravy v NSK na roky 2016 – 2020*. Nitra: NSK a Slovenský Cykloklub, 2015. s. 75-111. Dostupné na internete: <https://www.unsk.sk/Files/ShowFile/25729>
- HOLLY, J. a kol. 1993. *Návrh regionálneho územného systému ekologickej stability okresu Nitra*. Bratislava: AUREX, 1993. 97 s.
- HREŠKO, J. a kol. 2006. *Krajina Nitry a jej okolia: Úvodná etapa výskumu*. Nitra: UKF v Nitre, Edícia Prírodovedec č. 233, 2006. 182 s.
- JEDLIČKA, L. – KALIVODOVÁ, E. 2002. Zoogeografické členenie: terestrický biocyklus. In Hrnčiarová, T. (red.), *Atlas krajiny SR*. Bratislava: MŽP SR, Banská Bystrica: SAŽP, 2002. s. 118.
- KOLEKTÍV, 2015. *Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike*. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2015. 48 s.
- LAPIN, M. a kol. 2002. Klimatické oblasti. Hrnčiarová, T. (red.), *Atlas krajiny SR*. Bratislava: MŽP SR, Banská Bystrica: SAŽP, 2002. s. 95.

MESÁROŠ, M. 2012. *Návrh cykloturistických trás v mikroregióně CEDRON* (diplomová práca). Nitra: UKF v Nitre, 2012. 92 s.

ZÁKON SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.

<https://www.cedronnitrava.sk/zakladne-udaje.html> (2019-05-09)

<https://www.cedronnitrava.sk/putujeme-mikroregionom.html> (2019-05-09)

<http://www.cykloklub.sk> (2019-01-19)

https://www.ulany nad zítavou.sk/data/page/ulany/1432/ulany nad zítavou_201712_w eb.pdf (2019-05-09)

<http://www.vitajtecyklisti.sk> (2019-06-01)

POSSIBILITIES OF BIKE TRAILS DEVELOPMENT IN CEDRON – NITRAVA MICROREGION

Summary

The construction of cycle routes and their marking in Slovakia has been progressing in recent years. Professional access to this issue to the general public is ensured by the Slovak Cycle Club (www.cykloklub.sk; Hlatký et al., 2011). Cycling tourism represents an important segment of tourism with great potential especially for rural areas, their development, increasing employment and competitiveness, therefore their sustainable development (Kolektív, 2015). The aim of this article is evaluation of the municipalities in microregion in terms of the possibilities of cycling development and to suggest cycling routes in the CEDRON – NITRAVA microregion using local cycling, rural tourism and agrotourism depending on the natural conditions of the microregion.

CEDRON – NITRAVA microregion offers suitable opportunities for cycling that can be combined with cultural-historical monuments and protected parts of nature. It belongs to MAS (local action group) and it uses method LEADER (innovative approach for rural development). The establishment of the CEDRON – NITRAVA microregion is linked to the year 2000. At present, the CEDRON – NITRAVA microregion has 80 members, including 19 municipalities, 26 non-profit organizations, 20 business entities, 13 citizens and 2 budgetary organizations. It consists of 20 municipalities belonging to Nitra and Nové Zámky districts. The microregion represents a type of lowland multifunctional landscape with a predominance of industrial-agricultural function with a high proportion of urban settlements and technical-construction elements with industrial-agricultural and communication functions. The flat part of the country is deforested and transformed into highly productive arable land except for small forest draws and groves (Hollý et al., 1993). There are two important wine-growing regions – Nitriansky and Žitavský wine-growing region. On the territory of the region there is the potential of thermal springs and smaller reserves of minerals - gravel, sand and brick clay.

The potential of municipalities for cycling tourism evaluated according to selected criteria is the same in several attributes concerning the technical provision of cycling routes. All municipalities of the microregion are missing cycle routes, with the exception of only one existing cycle route partially passing through the microregion that leads through the villages Nitra, Štefanovičová, Dolné Krškany, Mojmírovce, Cabaj, Cabaj – Čápor, Branč, Poľný Kesov, Svätoplukovo, Veľké Janíkovce. On the right side of the dam of the river Nitra leads the arterial cycle route Nitra, Nove Zámky, Komoča (Hlatký et al., 2015). One cycle route through Úľany nad Žitavou municipality connecting towns Nitra and Nové Zámky with a length of approximately 36 km is planned. The microregion lacks services for cyclists and the absence of licensed bicycle devices. None of the facilities in the region are "Welcome Cyclists". Additional services such as catering and accommodation facilities are not adapted for cyclists. Absolutely absent in six municipalities, in 11 municipalities there are no accommodation facilities. The microregion is rich in cultural, historical and natural attractions, recreational facilities. There have been designed 8 cycling routes for the microregion that exploit the potential of individual municipalities. 3 routes are focused on getting to know the northern part of the microregion, 5 cycling routes lead through the central part to the southern and eastern part of the microregion and have learning and recreational content with cultural-historical monuments and protected parts of nature.

The proposed cycling routes in the CEDRON – NITRAVA microregion can help the development of cycling tourism in combination with the following measures: to offer services, sport equipment rental, bicycles rental (f. e. Sports area Mojmírovce); to look for financial resources (subsidies, sponsors, donations, foundations, euro funds) and use them effectively, either for road reconstruction or for rejuvenation of dilapidated buildings; to create employment opportunities, thereby increasing morale and reducing the unemployment rate of the local government; to restore architecture, monuments and customs in the villages of microregion; to reconstruct the infrastructure for cycling, as some local roads are not in good condition.

Mgr. Martin Mesároš

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky

Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava

E-mail: mato7.m@gmail.com

Ing. Regina Mišovičová, PhD.

Katedra ekológie a environmentalistiky FPV UKF v Nitre

Trieda A. Hlinku 1, 949 74 Nitra

E-mail: rmisovicova@ukf.sk